

Školní rok 1918/19.

I.

Konec světové války.Úvodem.

Dlouhovýj náš sen vyplněn! Padly 100leté okovy, rozbi-
ly mříže monarchie, s krávn hácejí se hydry v rouchu parka-
tovém, a my tu stojíme samostatní ve svobodné československé
republice.

Jaký to rozdíl psáti kroniku dnes a v krávných dobách vá-
lečných! Co tci a přetvářek ve psáno jest jen v knize letopa léta
1914-18! Mají býti kničem, vytržen? Ne! Necht jion kde
svědky kleté poroby, v nich upělí jsme pod řetlem oněch
Habsburků, kteří sice uslyšeli Ferdinanda 24. října 1914 přísaha-
li na práva národa našeho, kteří však, pusuili přísahy své v
dobách pordejích mesciálněkrát a plně paskovali si oně pmanávisti,
která dnes proti rodu pomuto proniká srdce každého čecha a
která tajně učitelstvem, přes všechna drakonická náríkení, již
odlet vštěpována byla v nitla srdce dětská.

Jasá-li všechn národ náš, spiji-li se radostný m nad-
šením, že opět svobodni stojíme v svobodném státě českoslo-
venském, náš učitel radost jest největší.

Učitel byl to jen učitel, více němů, nejen nadříkené, ú-
řady, ale každý si mohl všechno dovolit. Tlačil ho do koutka
kde kdo, vyřičoval ke všemu možnému kde kdo. Učitel musel
státi „v pokoru“ připraven na kavalání kohokoliv, otevřel si
na něj - prostonárodně řečeno - hubu kdokoliv, mluvili o
něm jako o slunce pro všechno, kritisoval jeho skutky i každý
slapící morek, ale když volal po svém právu, když projevil,
že chce také žít - tu meslyšel ho nikdo.

Nyní pění se vše!

Máme Svobodu a Svoboda jest krásný dar, ale Svoboda
jest i velkou povinností, již si musí uvědomiti každý občan,
máme-li jako celek prospívat.

Dověsti ukázmiti, rozumně ukázmiti nejprve sám sebe,
v tom jest hrdost a pycha svobodného občana!

Naskytá se mi možnost jíti desítkami cestami, ale jdu jen
jednou, tou, na níž nektrahím a nekneuctím sám sebe -

v tom je hodnota svobodného občana.

Čím svobodnější člověk, tím spíše a lépe dovede sám sebe u-
kázat. Tím častěji a opravdověji bude jeho: „musím“ vůči
sobě - ale nikdy nepoužije toho slova v tom smyslu vůči
svým bližním.

Na prahu nového života stojíš, národe, muij! Přítel tvo-
je bude plno štěstí, neb kaplacen do rybnosti bylo vše proudy,
kve řekami a krouhou, jak neplatil ve žádný druhý národ.

Ve veliké chvíli vzpomeneme nejprve těch, kteří nám den
svobody připravili.

Pokloníme se duchu Dobrovského, pokloníme se duchu Jungman-
novu, pokloníme se vědeckému duchu Kollárovi, pokloníme
se dějepisci a politiku Palackému, pokloníme se Mlýčedníku Brken-
skému, ale pokloníme se volát tomu, jenž tuky všech skutkem
dovítil - Masarykovi Svoboditelu a jeho národnímu
vojsku!

Vzpomínáme nesčetných obětí rakouských persekucí, upírcích
v katárech, povražděných na popravištích; vzpomínáme všech
příkoří, kterým jsme byli vystaveni po staletí, čerstvá paměť
připomíná ještě všechno, čím nás sužovali, týrali a ponižovali
poslední čtyři léta; dosud jsme naplneni hněvem, a
spravedlivým, nesmířitelným rozhořčením při vzpomínce
na utrapy, jež vymýšleli, mohli, jen porhlé povahy proto,
aby nás smýřili, zlomili, chut ke životu zničili a naseli do
duší smutek a roufalství. Vděčně vzpomínáme těch dra-
hých, kteří rakoušeli pohostinství rakouských věznic - a
nemůžeme uvěřiti, že všechno to plomeno, odstraněno a
navráceno, a že smíme žít jen svobodní, volní občané,
jako členové suverenního národa, jenž sám sobě vládne,
sám sobě poroučí, sám sobě štěstí kuje. - -

Z hroavě lákne mui mui vzejíti velké vykoupení lidstva,
které dokoná dílo osvobození a prouoprávnění národův a
vstetv v společenstevních a učim napříště nemožným, aby
libovláda jednotlivci, nebo hrubá moc a násilí rozhodovaly
oprávním řádu světa.

Učitelstvo ve své většině ka čamí nejhorších zůstalo.

věrno své povinnosti, bude ji konati i nadále radostně a ochotně ku prospěchu a slávě naší těžce vykoupené vlasti a lepší budoucnosti národa.

Před rozhodnutím.

Přehledneme nejdrív stručně válečné události koncem r. 1918.

Již po měštanské offensivě rakouské v červnu r. 1918 na italské frontě, německé na Marne, bylo patrné, že síly středních mocností jsou vyčerpány a vše spěje k jejich katastrofě.

My tušili jsme dobře, že blíží se rozhodný okamžik, kdy musíme být všichni na místě, abychom paskali nyní buď vše neb klyhnuli. My v porohu věcí dychtivě očekávali ten okamžik, o němž nikdo nevěděl, kdy přijde, a byli připraveni třeba k revoluci s holýma rukama. Rakousko kmitající se v krčících křetích nachránil se posledními zoufalými pokusy, a na frontě nastával rozklad.

Dne 16. října 1918 datován je císařský manifest, ohlašující přetvoření Rakouska ve stát spolkový, v němž by každý národní kmen tvořil svůj státní útvár na území, jež obývá; městu Terstu s obvodem má se dostati postavení vládního. Tato nová úprava, která nijak nedotýká se celistvosti nemí svaté koruny uherské, má zabrániti každému jednotlivému státu národnímu jeho samostatnost. —

Čestí jihoslovanskí poslanci odmítli v delegacích přijetí tohoto manifestu s poukazem, že státní československá a jihoslovanská mohou být řešeny toliko na mírovém kongresu.

Dne 19. října 1918 prohlásil Národní výbor, že nebude vyjednávati s Vídní a že československý stát bude vyřízen na mezinárodní konferenci na spojující pářišské Národní rady české. Tato prohlásila samostatnost československého národa a ustavila kalimní jeho vládu v čele s Dr. T. G. Masarykem jako ministrem prezidentem a ministrem financí, Dr. Ed. Benešem jako ministrem vnitra a na-

Kalimní vláda česká.

hraničním a drem Milanem Rostislavem Štefanikem jako ministrem vojenskv. Zároveň jmenování projevové státy dohodové a neutrální vyslanci. Dohodové vlády vraly oznámení české vlády na vědomí a tím uznala i nezávislost národa československého.

President Woodrow Wilson odpověděl Rakousko - Rakouská nabídka Uherku, že nemůže se kabývat jeho mírovým návrhem, příměří. neboť soudci nad osudem Rakouska a svým jrou Češi a ji-
hodované a ne on.

Zástupcové Svazu českých poslanců a Národního výboru Čeští poslanci ve Švýcarsku odjeli do Švýcarska ke schůzi se zástupci Národní rady pa-
říské.

V panské sněmovně podala 12 českých občanských členů Čeští členové panské sněmovny 21. října 1918 projev, kterým odmítají císařský manifest, stavíce odmítají císařský manifest.
na základu, vymezenu Národním výborem. Projevu toho nepodepsali biskup Doubrava, dr. Jar. Goll a prof. J. V. Myslbek.

Konservativní šlechtý risty pověstného Člana - Martinice Projev konservat. šlechtý podala proti tomu ohrázení, ve kterém se podepsaných 13 šlechticů stavi na půdu manifestu, odmítnutého celým ná-
rodem. Z konservativní šlechtý, pokud se hlásila k českému národu, podepsali toto prohlášení Ferd. Lobkowitz, Vojtěch Schönborn a Jar. Thun. Naproti tomu nepodepsali prohlášení Bedřich Lobkowitz a dr. Bedřich Schwarzenberg.

Jak se časy mění, toho je příznačným dokladem fakt, Vídeňský starosta a Tusara. že vídeňský starosta dr. Weiskirchner vyhledal místopředsedu posl. sněmovny M. Tusara a snažil se s ním navázati jednání, stali by Češové nebyli ochotni dodati Vídni nezbytné potraviny a zachrániti vídeňské obyvatelstvo před smrtí hladem, při čemž by neměli kapromínati, že ve Vídni žije také 300.000 Čechů.

Také ministerskými křesly ktrásla změna situace. Změna v ministerstvu. Zahraniční ministr hr. Burian usluhuje hr. Jul. Studrásky a nejneschopnějšího rakouského ministerského před-
sedu dr. Tusara nabíráje prvý občanský ministerský předseda dr. dr. Lammensch, jakožto šéf posledního ra-

kouského kabinetu likvidačního, kterýž vedle přivolení míru, třeba i separátního, má předati agendy i střední vlády vládám národním a hájiti společně zájmy při přestavbě státní správy.

Státní převrat.

Jásavý, radostný den bylo pondělí 28. října 1918. Dozvěděla se správa o odpovědi rakurského ministra Andrássyho na notu Wilsonovu, v kteréžto odpovědi přijímají se všechny podmínky Wilsonovy a tedy i právo čechoslováků na nezávislý, samostatný stát, oděla se ihned Praha do slavnostního roucha praporečného a davů lidu, který všude přestal pracovat, slavily osvobození národa. Zástupcové Národního výboru dr. M. Rásim, dr. F. Porcup, Jiří Štříbrný, Ant. Dvorka a Vavro Šrobár oznámili na místodržitelství, že Národní výbor přijímá ihned veřejnou správu, hr. Schönbornovi oznámili, že Národní výbor přijímá budovu kramského směnu. Rovněž převzal do správy národa válečný obilní ústav a postupně i ostatní ústředny. Rychle odstraněny také symboly poravadního státu, orlíčky, a vojska policie daly se k dispozici Národnímu výboru. Rovněž rychle provedena ocista Prahy od německých nápisů.

První zákon Národ. výboru.

Snad dne 28. října 1918 byl vydán Národním výborem první zákon. Obsahuje pět článků. Všechné dosavadní kramské i ruské zákony a nařízení zůstaly prozatím v platnosti. Zákon nabyl platnosti ihned.

Proklamace o prohlášení československého státu.

V úterý 29. října 1918 byla uveřejněna proklamace Národního výboru československého státu. Právě se v ní:

„Lide československý! Tvůj odvážný sen stal se skutekem. Stát československý vstoupil v řadu samostatných, svobodných, kulturních národů světa. Správu státu převzal Národní výbor. Neklaměš očekáváním celého kulturního světa, který vzpomíná Tvých slavných dějin, jež vyvrcholily v nesmíselné výhony československých legií. Celý svět sleduje Tvoje kroky do nového pivota. Zachovej štít čistý, jako jej zachovala československá legie. Bud si stále vědom nejen svých práv, nýbrž i povinností. Tvé

chování a Tvá radost budtěk důstojný, veliké chvíle myšléní
 myšléní osvoboditelé Masaryk a Wilson nesmějí býti skla-
 máni v přesvědčení, že dobyli svobody lidu, který dovede
 sám sobě vládnouti; ni jediným násilným činem ne-
 smějí býti khaleny myšléní velké okamžiky, a čisté jméno
 národa. Každý musí bezvýhradně šetřit všeho, co jiné-
 mu jest svato. Svobody osobní, majetku, soukromého
 nesmí býti dotčeno. Podrobte se bezvýhradně rozkazu
 Národního výboru."

A proklamace tato mexistala bez účinku. Naš stát
 byl jediným, kde celý obrovský převrat státní stal se bez
 jediného, ^{příslušného} bez jediné kapky krve, ba snad v celé republice
 naší nebyla rozbita ani jediná tabulka okenní.

Žáby muselo býti promyšleno, aby státu byl dán ná- Národní shromáždění
 konodátní sněm. Na žádné volby nemohlo býti ani
 promyšleno a proto dohodou politických stran stanoveno
 prozatímní složení Národního shromáždění. První Ná-
 rodní shromáždění čítalo 254 členů; z těch náleželo klubu
 agrárnímu 57, sociálně demokratickému 52, české státo-
 právní demokracii 46, slovenskému 40, české strany socia-
 listické 29, československé strany lidové (katolické) 24, české
 strany pokrokové 6 členů.

Ve čtvrtek 14. listopadu 1918 konala se první schůze Nář. shro- Ustavení Národ. shromáždění
 máždění. Historický den! Zahájil ji dr. Karel Kramář.
 Prohlásil formu státní: československou demokra-
 tickou republiku. Prezidentem jejím zvolen universitní Prezident republiky.
 profesor dr. Tomáš Masaryk. Předsedou Národního shro-
 máždění jednomyslnou volbou stal se poslanec Tomášek
 František; místopředsedy byli zvoleni poslanci: Fr. Udrýal,
 dr. Ant. Rajn, M. Konečný a Mel. Bela.

První vláda sestavena takto: Dr. Karel Kramář, před- Vláda českoslov. republiky
 seda vlády; dr. Eduard Beneš, ministr zahraničních zále-
 žitostí; Gustav Haberman, min. vyučování a národní osvěty;
 dr. Mořic Kruban, min. bez portfeuille; Václav Křofáč, min.
 národní obrany; Karel Prášek, min. zemědělství; dr. M. Rašín,
 min. financí; dr. Frant. Loukup, min. spravedlnosti; Frant.

Staněk, min. veřejných prací; dr. Adolf Fránský, min. obchodu; Jiří Škrábny, min. poštovních věcí; dr. Václav Šrobár, min. zdravotnictví; dr. Milan Štefaník, min. vojenských věcí; Ant. Švehla, min. vnitra; dr. Leo Winter, min. sociální péče; dr. Boh. Urbenský, min. národního hospodářství; dr. Jindřich Zahradník, ministr školství.

První opatření nové vlády

Národní shromáždění i nová vláda ujal se velmi intenzivně práce. Země naše byla v pravém slova smyslu vyraňována a bylo nutno stavět téměř na křicích. Vydaný mnohé a spravedlivé sociální zákony, jakých ani nejpokrokovější cizina dosud nemá. K nejdůležitějším patří uzákonnění osmihodinové práce a zákon o velkých statcích nad 150 ha zemědělské nebo 250 ha veškeré půdy.

I na škole bylo pracováno. Mládež i učitelstvo zbaveno povinnosti účasti na církevních obřadech, a učitelstvo politicky úplně osvobozeno a hmotně poměry jeho zlepšeny.

Přesídlení vlády na Slovensko

I nejmladšímu členu republiky, Slovensku, věnována velká péče. Dne 4. prosince 1918 přesídlila vláda československá do Bratislavy (Prešpurku), která stala se hlavním městem Slovenska.

Masaryk v Čechách

Čelá země toužila, aby obnovitel a první prezident její vrátil se do Čech. A touha ta měla být splněna. 20. prosince 1918 přijel prezident Masaryk na půdu českou a 21. prosince slavnostně uvítán byl v Praze.

Podobného dne v Čechách ještě nezažili. I ta nejrapídější vesnička kahalila se v slavnostní poucho, prapory v barvách národních i národů spojeneckých vlály z přeletných budov, a cesta, kterou ubíral se prezident ku Praze, byla cesta pravého triumfátora. Veskerá radost a nadšení vyvrcholily v matičce Praze. Sami důležití prezidenti Masaryk se skou v oku patřil na radost a plesání těch, jimž on se svými legionáři dopomohl k svobodě. Nikdy ani nejslavnější potentát nebyl vítán slavněji a nadšeněji. A co nejhlavnějšího, veskerá ta radost

a nadšení křivkaly, ke srdce upřímného, k pravé lásky a
vel vděčnosti velkému Tatičkovi. Němci, jichž veliký
počet přítomen byl při slavném návratu prvního presidenta,
s obdivem a úžasem hleděli na ty jásající nepřehlédné
davy, jež byly ochotny na svůj Tatičekem jíti třeba do
dne.

Dne 8. ledna 1919 podnikl šlechetný mladík Alois Háskův Atentát na Kramáře.
Atentát na ministerského předsedu dr. Kramáře. K velké
radosti všech vyvázl dr. Kramář úplně bez újmy.

Jeden z trojice hlavních osvoboditelů národa českosloven. Smrt Štefánika.
šlechetného oděšel nám dne 4. května smrtí snad nejpřiměřeněj-
ší jeho životu, jeho velikosti. Pádem s výšim nadzem-
ských a smetelným polibkem rodné prdy skončil se
život hrdiny, když dokonat úkol, jemuž cele věnoval
bylost svou, když dovršil dílo osvobození.

Žij, dle a počej v náručí hlubokém posíla ná-
rod na něm a ve vzpomínkách na jeho nadšení pro
vše veliké a cenné, na neměrnou lásku vlasteneckou, na
jeho ušlechtilost duše, dobrotu srdce i lásku k pravdě a sobě
povzbuzení a vrac pro život přítomný a budoucí.

Život v novém státě dostal se do pravidelného chodu. Jednání o mír.
Němci přinuceni byli kapitulovati, krvavý Vilem se
synem prchli do Holandska a ve Versailles sešla se mí-
rová konference, aby těžce zkoušené Evropě opět vrátila
všem tak toužebně očekávaný mír.

Česká delegace vedena předsedou ministerstva Kra-
mářem odebrala se do Francie, kde stále dlel ještě první
naš ministr zahraniční dr. Eduard Benes.

Jednání mírové, k němuž dostavil se sám americký Vpád Maďarů na Slovensko.
prezident Wilson, pokračovalo jen velmi zvolna a mnohdy
se zdálo, že spojenecké mocnosti nemohou se shodnouti.
Toho použili Maďaři, kde zatím domohli se vlády bolše-
vici vedeni Bela Kuhnem a v měsíci květnu 1919 pod-
nikli smělý vpád na Slovensko.

Těžká zkouška dolehla na naši milovanou, mladou
republiku.

Kesile maďarské neodolalo hrdinské, avšak slabé a špatně ozbrojené vojsko naše, a Maďarům podarilo se zmocnit se skoro třetiny Slovenska. Hrdý maďarské v posledním vzepětí svého vzteku, křsti a avarské krevlačnosti vnikly na naše Slovensko, aby loupily, vraždily a naposled ještě pily krev slovenskou.

Čelý národ spojil se k obraně Slovenska. Dobrovolníci volali ke řádě Pokolstva a Dělnických četnických jednot. houfně se hlásili, a ani dohoda nás nequstila. Francie poslala nám znamenitého generála Pellé, který se stal vrchním velitelem velitelem, v čelo bojících armád postavili pak povně francouzští generálové Mittelhauser a Hennoque.

Již dne 7. června 1919. mohl generál Mittelhauser a dne 14. června 1919 generál Hennoque zahájit úspěšnou protiofensivu.

Mírová konference nakročila. Nařídila Maďarům, aby ihned zastavili nepřátelství Slovensko vyklidili. Maďari, vidouce mezbyti, se podrobili. Dne 24. června ráno zastaveno nepřátelství mezi Maďary a naší republikou. Vojska maďarská ustoupila na čárnu dohodu stanovenou a celé Slovensko, velmi Maďary zpuštěné, jest opět pevně v rukou statečné armády naší.

Mír s Německem

První a hlavní oddíl mírového jednání blížil se ke konci. 28. června 1919 o 3. hod. odpo. v královském sále ve Versailles podepsán Němci mír.

Právě ten den bylo tomu pět let, co v ulicích sa-rajevských káhmešly dva památové výstřely, které staly se signálem k vzplanutí dávno a pečlivě připravované války, jež rozproutala se ve válku světovou.

Pět let

Co káhli jsme v těchto uplynulých pěti krátkých i dlouhých letech? Pět let událostmi nesmírně krátkých a utrpením nesmírně dlouhých! A právě v týž den, kterým počala vlastně světová válka, velikou náhodou orůdu dějin podepsána byla mírová smlouva,

kerá dle mínění velké části světa stala se káňrečnou kapitolou historie, pětiletého světového dramatu.

28 červnu 1914.

Privítali jsme tento den, jasný a slunečný, s úsmě-
m a radostí rozjasněným srdcem nad jeho krásou.

A do vůle krásy letního dne pojednou nakřmelo a poho-
dil blesk. Přišla kpráva ze Sarajeva. Nevědělo se určitě,
co přijde, ale tušilo se všeobecně, že kostky světové historie
jsou vrstveny a dějiny daly se na pochod. Jaké miléúky
honily se tehdy hlavou naší? Tehko se upamatovati, že-
boť vše, co prožívali jsme před válkou, všechny naše ra-
dosti, starosti, strasti a bolesti, zdají se jako sen - jako
něco, co jsme neprožili, jen těch uplynulých pět let
léčí nám v duši a vzpomínka na ně palí jako řekavé
uhlí. Dobře, že jsou již za námi. Říká se, že čas křojí
každé rány, že čas zapomíná a přebolí, jako hrob, kavátý
mňhem, ale 28. červnu 1914 nezapomene k nás nikdo.
Hlavní kapitola mírového jednání uzavřena! Zbývá
ještě podeprati mír s ostatními nepřátelskými moc-
nostmi a potom těch, přetěký, úkol usporádati
vnitřní, rozbourené poměry většiny států evropských.

Podají se tento úkol? Kdož to ví!

II.

Poslední pok války k nás.

Úřady rakouské snazily se oddáliti a zaděti roz- Ríkna mářkení
vrat monarchie říknými opatřeními.

Nemíním vypročítávati kde všechna mářkení a
vynesení, jichž k v posledním roce války, vzhledem k
mále stouprajícím shodostatkům a bídě, bylo velmi mnoho,
ale uvedu jen některá, která dosýkala se kolášt vnitřního
života v obci.

Mistodě. mářkením k 20. července 1918 čís. 54 k. uklá-
dá se chovateli m vepřů každý prodej a každou porážku
vepře do 3 dnů hlásiti k obec. úřadu.

Od 2. srpna 1918 vydávány kuračské listky.

Dne 6. srpna 1918 provedeno v obci sčítání válečných pozůstalých dle stavu ke dne 1. června 1918 a napočteno 5 pozůstalých manželek a 8 dětí do 16 let.

Místodržitelským nař. č. 2843 ze dne 11/8 1918 stanoveny ceny mouky a chleba pro drobný prodej

Chléb v Praze 1.52 Kč, na venkově 1.48 Kč,
mouka : chlebová 1.16 Kč v Praze, 1.12 Kč na venkově,
na vaření 1.75 " " , 1.66 " " ,
bílá na vaření 2.76 " " , 2.72 " " "

Dle nařízení úřadu pro výživu lidu od 19. srpna 1918 stanoveny opět tři bezmasé dny: pondělí, středa, pátek.

Stanoveny maxim. ceny na kárátky (v malém 10h krabíčka.)

Věškeré soukromé nakupování zakázáno pod nej-
přísnějšími tresty.

Nařízením úřadu pro výživu lidu k 6/9. 1918 sta-
noveny nejvyšší ceny na čerstvém pelenině:

keří u vykovce	35 Kč	na kuku	50 Kč
karotka	40 " ,	"	66 " ,
lučina	20 " ,	"	46 " ,
červená řepa	30 " ,	"	56 " ,
cibule	150 " ,	"	176 " ,
česnek	225 " ,	"	251 " .

Spotřeba petroleje v zimních měsících r. 1918/19
upravena nařiz. místodrž. pro kr. české k 23/8. 1918
počínaje dnem 1/9. 1918.

Ceny pro drobný prodej: 1 kg = 78h, 1 l = 64h.

Spotřební dávka mouky pro samokášob. stanovena
na 450g denně, pro ostatní 300g.

Pracování v země.

Úřady rakouské tušily, že konec monarchie kva-
pen se blíží, proto ještě v poslední chvíli hleděly země
naše co nejvíce vykrabat. Denně odváženo od nás
mnoho vlásků, voláňů potravin, za hranice a věru má-
lem bylo by se jim podařilo kancchat kdysi bohatou
naši vlasť jako poušť. Byli jsme odkázáni na své-
pomoc. Řemeslníci naši příkenci kladli vývozu přes

íh
o
ny
hranice všemožné přecháčky. Vozili naplněné vagony s mii-
sta na místo, nímž se poškodili součástky elektrických
vozů, na nádražích hromadila se spousta malozemských
vozů, a tak se přec podařilo, že část potravin zůstala v
zemí.

Bylo třeba největšího úsilí ministerstva pro káso-
vání lidu, aby mladá naše republika nchráněna by-
la před hladem. Nadlidským pečlivým úsilím organizován
dovoz z ciziny. Přes to bylo nutno od 9. března 1919 mi-
řiti dátku mouky a chleba na 900g mouky a 500g jiných
potravin, neb 1260g chleba; pro těžce pracující 2100g
chleba, 525g jiných potravin.

Žoláš Americe nutno děkovati, že největší krize by-
la šťastně překonána, neb expéci hladu kažemáno
a my myslí těšíme se, na příští jaro, které nestací, sice
ještě k nabexpečení výživu, na celý rok, avšak možnosti
ještě značné povýšení by denů kvoty.

Ani v době převratu nevyznikal hygienismus mno-
hých lidských bestii, ba klid a rozvaha dělnických mass
mnoze vzbudily bouhu na čas kaleklých ketasii po ma-
monu a vyháňení cen do výše. Po převratu.

Tak v měsíci květnu stála kopa vajec 50-52K, pra-
vok 1kg 12-13K, máslo 60-62K, kuřata 1kus 35-40K,
kuřata malá 50-70K, husa 1kg 36K, mladá husa
živá 70-75K, vepřové maso 36K.

Ještě krutěji počínali si lichvářští obchodníci látkami.

To pravilo, že jako již ráhy po převratu vzkypěl
hněv dělnických mass a došlo opět k hrozivým bouřím Bouře protidrahotné.
proti lichvářům a ketasím a k drancování krámm
v některých městech, voláš v Praze. Lid chtěl pomoci si
sam a před krámm největších lichvářů stavěl šibenice.

Vláda nyní chopila se ránných prostředků.

Organisacně ukázněné dělnictvo samo káhročilo, aby
na ude udrženy byly kvoty nikomu neexodprovědneší.
a vláda vydala celou řadu nálezů na odbourání
cen.

Maxim. ceny výrobků.

Stanovený ceny na různé výrobky:

Mužská obuv na míru 104 Kč, ženská 97 Kč,

" " skladová 94 " " 89 "

Z přinesené kůže mužská neb ženská obuv nejvýše 42 Kč.

La připevnění podrážek 8 Kč. Povlaky dámské i mužské 50 Kč.

Podrážky s podpatky, mužské 18 Kč, ženské 14 Kč.

Podpatky, mužské 4 50 Kč, ženské 3 50 Kč.

Dětská obuv č. 22-25 ... 44 Kč, č. 26-30 ... 54 Kč, č. 31-35 ...

64 Kč, č. 36-49 (chlapecká) ... 70 Kč.

Šloubouk lidový vlněný 22 Kč, plstěný 28 Kč.

Ceny prádla stanoveny takto:

Lince stojatý 2 Kč, přeloxený 3 Kč, měkký přeloxený 6 Kč.

Manžety 3 Kč pár. Košile bílé, dobří střední druh 40 Kč, přepychové 55 Kč, dámské 35 Kč 60 h.

Košile, mužské kalik neb oxford 80 cm dlouhé 24 Kč, 85 cm dlouhé 25 Kč. Košile ženské 23 Kč.

Mužská bílá s hladkou nápis. bez manžet (šifon) 90 cm dl. 35 Kč - ženská 28 Kč. Spodky kalikové s pásem na knoflíky 100, 110 cm dl. 21 Kč, s gradientu, kepru, griseu ... 23 Kč.

Opětné stoupnání cen.

V poslední době však ceny některých druhů potravin jsou hnány do výše. Předevšímové doby používají lidé spekulanti dle svého nechvalného vkusu, aby opět do svých kapes něco vytěhali. Rozšiřují se schválně poplašné zprávy o nesmírných pohromách křivelných, tvrdicích, že nastane katastrofální nedostatek potravin, a používají této okolnosti k tomu, aby vyšší ceny svého zboží omluvili.

Volby do obcí.

Dne 15. června 1919 provedeny v celé republice, až na Slovensko, Těšínsko, Česká a několik málo míst jiných, volby do obcí dle nového demokratického zákona, na základě všeobecného, tajného a přímého práva volebního.

K volebnímu soudu šly tu poprvé též i ženy.

Výsledek voleb byl překvapující. Dostali:

Sociální demokraté ... 34% hlasů,

agrárníci ... 24% "

českí socialisté ... 19% "

klerikálové ... 11% "

národní demokracie - - - 10% hlasů,

živnostenská strana - - - 2% "

Vláda v mnohých městech i obcích přešla do rukou socialistického bloku.

Jiným následkem těchto voleb byla i změna ve vládě Změna vlády.
Ministerstvo Kramářovo podalo demisi, a dne 11. července 1919. sestaveno nové ministerstvo se sociál. demokratem Vlastimilem Tusarem v čele jako ministrským předsedou.

III.

Poslední rok války v obci.

Pekvisice obilí v r. 1918 prováděny způsobem jiným. Obecní obilní sběrna.
Pro určitý okres jmenovány na půl roku okresní obilní komise, v každé obci pak obecní obilní sběrný a obecní obilní komise.

Dne 6. srpna 1918 jmenován předsedou komise pro obvod zdejší učitel Thalcovské školy v Lumpolci p. Fr. Riedl, jednatelem obecní obilní sběrný říd. učitel Fr. Šarý, předsedou starosta Jind. Novák a jeho náměstkem Jos. Honza. Do obecní obilní komise jmenováni pak ještě občané: Fr. Honza č. 7, Jos. Holub č. 30, Jan Štěpán č. 2, Karel Nosek č. 36, Jos. Štěpán č. 23.

Ve dnech 15, 16 a 17. srpna 1918 předseda okresní obilní Předepsané dodávky
komise se kavalciem odhadovali úrodu jednak již posečnou, jednak na stojaté.

Již dne 12. srpna 1918 předepsán obci zdejší se sklizeň r. 1918 kontingent 125 q žita, 25 q ječmene a 300 q ovsu. Do konce září mělo se dodat $\frac{1}{4}$ předepsaného konting. žita, $\frac{1}{3}$ ječmene a $\frac{1}{10}$ ovsu.

Pro měsíc srpen předepsáno dodat 25 kg másla. Kontingent tento rozvržen tak, že i říd. učitel, který má jedinou kravku pro sedmičlennou rodinu (4 drobné děti) musel másto odvádět.

V měsíci září mělo se dodat 40 q bramborů. Celkový kontingent bramborů obci zdejší byl předepsán 520 q

mimo 1589 q. bramborů smluvních.

I dobytek rekvirován v míře velké. Pro párů naučeno dodat 21 kus dobytka a skutečně rekvirováno 19 kusů.

Teprve po převratu rekviziční postup k mírně, avšak stav dobytka jest již proti době předválečné snížen skoro na čtvrtinu.

Zemřelí a nevěštní.

V posledním roce války dne 11. října 1918 zemřel v Jageru svobodný kdekův občan Josef Štěpán k č. 50.

Při konvratu fronty na italském bojišti dostalo se mnoho příslušníků kdekůch do italského zajetí. Někteří z nich se již vrátili, mnozí dle dosud v Itálii, ale po některých všehery stopy zmizely.

Karel Bajer k č. 5 jest již od měsíce října 1918 zcela nevěštným. Těch jest obcem dvou drobných dětí.

Frant. Ryšavý k č. 9 dostal se sice kdáv do zajetí, avšak od té doby nemá od něho zpráv a vrátivší se k zajetí vypravují, že v italském zajetí onemocněl a zemřel.

Ranění.

V posledních bojích lehká ranění utrpěl bývalý náč ško-ly kdeků Jan Přenosil k č. 12.

Legionáři.

Čelá řada kdekůch příslušníků vstoupila v cizině do československých legií a pomáhala tak na kro-avém proti vybojování národu našemu samostatnost.

Italští legionáři vrátili se káhy po převratu Karel Dvořák k č. 11, Václav Novák k č. 56 a Jan Nosek k č. 53b. Italští legionáři Václavu Holubovi k č. 49. nutno jest učiniti kde k minku. O tomto jest již mlu-veno v kárise k předešlého roku na str. 168, což však třeba nyní opravit.

Občan tento přihlásil se po svém zajetí do legií, bojoval proti rakouskému vojsku na italské frontě, při jedné rážce byl velmi těžce raněn a v bezvědomí dostal se do rukou rakouského vojska. Hlídka, jež raněného našla, byla jistě z dobrých náimců, a škoda jen, že jména její nejsou známa.

Plékle raněnému legionářskému uniformu, dopravi-
la jej na obzviště jen v prádle a tak umožnila mu
výmluvu, že raněn byl jako rakouský zajatec přimucený
italským vojskem ku práci na frontě. Případ tento
jest skoro neuvěřitelný, a těžko byl by legionář tento
vyváel i nyní tak hladce, kdyby ráhy, na to nebylo
se neblahé Rakousko tak shroudilo.

V Rusku, pokud jest zde známo, v rotách legio-
nářských jsou Frant. Blažek č. 33, Ant. Kouza č. 3 a
Frant. Komárka č. 28, Holub Bohuslav a Jaroslav č. 13.

O celé řadě dějích příslušníků se dosud neví, a snad
mnohý z nich již oplakáný, v bruku kavítá do osvobo-
zeného domova v řadách vracejících se legionářů.

Tohoto dne jen mlhavé zprávy kalěly i do naš-
visky, že se v Praze cosi děje. Napětí bylo horečné,
každý dychtivě čekal zpráv určitějších. Došly dru-
hého dne. Na školní budově i obecním úřadě kavlály
prapory pouze v barvách národních; práce odpočívala.
Lid plesal. Radoš z mekravého převratu byla upřímná, ale
nikde bouřlivá. Tě jakoby, tonulo ještě v nejistotě, jakoby
nechtělo ještě věřit, že je to možno, že jsme volni, pobodni.
Trůny a dlouhé strádání na války otupělo každý cit.
Tni radoš z úplné samostatnosti tak nenadaře na-
bylé nedovedla lid probudit z téměř pětileté lethargie.

Orlíčky a obrázky Habsburků všude odstraněny nejen
z budov veřejných, ale i soukromých. V nejbližších dnech
oklavováno opětné dosazení samostatnosti a pálení
vzpomínky na dobu poroby.

Žalhy vše vrátilo se do starých kolejí a život šel
dále dřívějším tempem. Jen vojáci se nyní vraceli, ně-
kteří s celou výzbrojí přímo s fronty. Nastal klid a ja-
kei trochu bojácné očekávání toho, co přijde.

Nová vláda pracovala natim horečně. Vydávány
zakony a nařízení, aby pravidelný chod v republice
byl udržen a nikde nenastaly poruchy.

Alychom se i finančně odpoutali od bývalého Rakouska kolkování peněz.

28. říjen

nařízeno v týdnu od 3-9 března kolkování peněz, válečných půjček a pokl. pouk. Rak. uh. banky.

Od nás odvedeno ke kolkování více než 56.000 Kč.

Akce soupisová

Akce této následovala další akce soupisová, jako domácích i zahraničních cenných papírů, cizích valut, odvádění plata a stříbra na státní poklad, soupis neknihočních pohledávek, jmění movitého a konečně právě nařízený soupis majetku movitého.

Štědré dny

Ve dnech 23 - 30. března 1919 uspořádány. Štědré dny "ve prospěch Červeného kříže". U nás dívky Marie Holubová a Božena Smirglová vykonaly sbírku dárků od domu, která vynesla 260 Kč a byla svému účelu odevzdána.

1. květen

Člověk oslaven 1. květen 1919 v nové republice. Klid práce byl téměř úplný. Příslušníci strany sociálně demokratické v mohutném průvodu s hudbou odebrali se na obrovský tábor lidu v Humpolci. 1. květen, jindy svátek jen dělního lidu, slaven letos prvně jako svátek všennárodní, svátek svobody.

6. červenec

6. červenec, památka na upalení mistra Jana Husa, oslaven schůzí a přednáškou.

Volby obec. zastupitelstva

Na den 15. června 1919 vyprány první volby do obcí v československé republice na základě nově přijatého zákona.

V obci zdejší kandidovaly dvě strany: republikánská strana českoslov. venkova a československá strana sociálně demokratická.

Strana soc. dem. obdržela 14 7 hlasů, republik. 62 hlasy. Zvoleno tedy do obecního zastupitelstva 9 členů strany soc. dem. a 3 členů strany republik.

Správa obce přechází tím do rukou sociál. demokratických. Starostou zvolen občan Karel Blažek (s. d.), I. náměstkem Fr. Jaroš (s. d.), II. náměstkem Fr. Hejsek (rep.) Do rady zvolena pak ještě Anna Jeřková (s. d.)

V prvním tomto zastupitelstvu zvoleny jsou též na stranu soc. dem. tři ženy: Barb. Blažková, Anna Jáchková a Marie Nováková. Tím prvně i ženy berou podíl na samosprávě obecní.

IV.

Poslední rok války ve škole.

Správce školy, který téměř po celá čtyři léta vyPočátek vyučování. učoval sám polodenně, cítil se churav a kádal malí havě, aby mu přidělena byla ještě jedna síla mužská. Avšak školní rok 1918/19. počínal opět sám, a teprve od 23. září 1918 poslána byla na školu k dějící výpomocná učitelka paní Kateřina Foklová, které přidělena II. třída.

Již koncem září počala se hrozně šířit doud kde Spranělská chřipka. nemná má nemoc spranělská chřipka. Nemoci touto onemocněl i říd. učitel a pokdější členové jeho rodiny. Poněvadž nemoc tato velice rozšířila se mezi dospělými i mezi školní mládeží, byla k dalšímu kamčení rozšířování jejímu dne 10. října 1918 škola k dějící uzavřena do 20. října 1918, a poněvadž nemoc rozmáhala se dále, pracovníky prodlouženy až do 3. listopadu 1918.

Vyučování pokračovalo opět dne 4. listopadu 1918, kte- Oslava československé rýšlo den věnován oslavě československé samostatnosti. samostatnosti.

K žákům obou tříd promluvil říd. učitel, vyličil jim 300 leté utrpení našich předků pod cizím jarmem a povzbudil je k věrnosti k nové republice, jakož i k pilné práci již od mláde, aby stali se platnými občany osvobozené vlasti a mohli jednou kráčet v stépiech velikého Masaryka a slavných legionářů.

Dne 8. listopadu 1918 věnován školní výpomince na Vzpomínka na Bílou Bílou Horu, hrobu to naší samostatnosti, jejíž neblaze Horu. následky smazány jsou dnem 28. října t. r.

Na den 7. prosince 1918 svoláno učitelstvo k dějícího Mimoř. okresní porada. okresu k okresní poradě do Humpolce, při které nadšeně složen slavný slib nové republice.

Žemská porada.

Dne 14. prosince 1918 konány pak žemské porady v Praze, Brně a Olavě.

Oslava narození Masaryka.

Dne 7. března 1919 oslaveny narozeniny prvního presidenta našeho státu. Dětky sešly se v období přídě, kde promluvil k nim p. uč. Fohlová (říd. uč. měl již dovolenou), načež předneseny vhodné básně a zpívány vlastenecké písně. Večer pak hráno loutkové divadlo.

Oslava Komenského.

28. března r. 1919 v prvých dvou hodinách vyučovací vykonána oslava J. A. Komenského. Uč. Jos. Píla vyličil kárluhy Komenského a slavnost národní hymnou ukončeno.

Lipy svobody.

Dne 3. května 1919 při stromkové slavnosti nasazeny v prostanství u hasič. skladu 4 lipy Svobody.

Na prostanství tomto již v r. 1915 na památku smrti mistra J. Husa vysazeny 2 lipy, o nichž úřadům falešně bylo ohlášeno, že vysazovány jsou na oslavu rakouských vítězství. A ve stínu těchto lip Svobody a lip Husových má býti postaven prostý pomník těm, kteří v daleké cizině st pod prapory rakouskými neb legionářskými a již československými život svůj položili. Přípravné práce jsou již vykonány.

Okresní porada učitelská
a konec škol. roku.

Dne 27. června 1919 konána okresní porada učitelstva okresu humpoleckého, načež, v sobotu dne 28. června 1919 škol. rok ukončen.

V.

Ministerstvo školství a nář. osvěty.

Prvním ministrem školství a národní osvěty byl Národ. shromážděním zvolen Gustav Haberman. Plátním sekretářem stal se univ. profesor Ph. Dr. J. Dřina. Do školského výboru zvoleni: Dr. Meliška, Dr. Budínský, Dr. Mareš, Dr. Sedláček, Babánek, Pilát, Smrčka, Fr. V. Krejčí, Souser, Prokeš, Tuš, Dr. Vlček, Štěpánek, Konečný, Dr. F. Krejčí, Dr. Šojan.

VI.

Zemská školní rada.

Prezidentem zemské školní rady stal se Dr. Jindřich Metelka, osvědčený přítel a znalec školství.

VII.

Sbor učitelů

Dekretem okr. šk. r. ze dne 15. května 1918 č. 201 ustanovena Pina Fohlová - paní Kateřina Fohlová - Pchoříková výpomocnou učitelkou na škole kdejší a místo nastoupila dne 21. května 1918.

Také narodila se 22. října 1888 v Suchomastech, okres hořícký, provdána jest za občana Jos. Fohla, učitele v Pňavce, složil khorický industriální pro měšťanské školy a působila již ve válce jako výpomocná učitelka v Heralci a Větrném Jenkově.

Dekretem ze dne 31. prosince 1918 č. 35 ustanovena latinní učitelkou na škole kdejší M. Růžena Kozlíková.

Def. nč. I. tř. školy kdejší Václav Palán ustanoven dekretem zemské šk. r. ze 1. října 1918 č. II. 4608 ze 1918 def. nč. I. tř. v Heralci. 65 701 ze 1918

Výpomocná učitelka Kat. Fohlová ke své práci byla dekretem okr. šk. r. ze 5. dubna 1919 č. 83 proštěna plukty dnem 31. března 1919.

Latinní učitelka Růžena Kozlíková narodila se Růžena Kozlíková dne 5. února 1895 ve Slavci, absolvovala ženskou školu promyslovou spolku „Ludmila“ v Česk. Budějovicích, jednorocní kurs v klášteře u sv. Josefa v Česk. Budějovicích, složila khorickou a žensk. ruč. práci pro měšťanské školy na učitelském ústavu v Příbrami a dne 6. července 1917 dosáhla vysvědčení dospělosti na ústavu ke vzdělání učitelů v Soběslavi.

Působila jako výpomocná a industriální učitelka v Krasoňově od r. 1915. Latinní učitelkou v Opatově ustanovena dekretem ze 28. 5. 1918 č. 175 a dne 31. 5. 1918 č. 35 latinní učitelkou v Šimanově.

Dekretem ze 20. 6. 1919 č. 35/2 ustanovena latinní učitelkou

telkou, t. k. v Sedlici.

Místa svého na škole pdejší ani nenastoupila.

Def. industr. učitelka Františka Řihová ustanovena
patimní industr. učitelkou v Želivě. Laskavující ind.
nč. na škole pdejší dekr. pedne 30/10. 1918 čís. 321. ustanovena
Anna Křepálková.

Anna Křepálková.

Narodila se 31. března 1894 ve Větr. Jeníkově, absolvovala
přípravní kurs pro učitelky ženských ručních prací a
dosáhla vysvědčení způsobilosti pro ženské r. práce
na školách obecních dne 25. června 1916 č. 68 v Praze.

Služby sprostěna 30. června 1919.

Dne 4. března přestal říd. učitel pro nemoc vyučovat
a obdržel dovolenou do 17. července 1919. O tom
správa školy vyrozuměna výnosem okr. šk. r. k 13/3. 1919.
čís. 139/2.

Josef Říha.

Substitutem na správce školy jmenován Josef
Říha vyučovatí počal dne 10. března 1919. Substitut.
služby sprostěm výnosem k 1/4. 1919 čís. 45 dnem 30/6. 1919.

Narodil se dne 13. srpna 1884 ve Lhoticích, navštěvoval
měšťanskou školu v Slumpolci a vyšší reálnou
školu v Kutné Hoře, kde nabyl vysvědčení maturitního
dne 26. června 1909. Vysvědčení způsobilosti dosáhl
dne 26. dubna 1918 na učitelském ústavě v Dobrušce.

Působil jako výpomocný učitel od 15/2. 1915 do
20/6. 1915 na dvoutrídni škole ve Lhoticích, od 2/6. 1915 s
práxdninovými přestávkami do 1/11. 1918 na čtyřtrídni
škole v Kalíšti. Od 1/11. 1918 působil jako patimní učitel
v Branšově, odkud poslán k substituci správce školy
na školu pdejší.

Dekretem zemské šk. r. k. ze dne 10/5. 1919 č. II.-A
6866 ai 1919 čís. 44. 946 ai 1919 jmenován definit. nč. na
škole pdejší. Místo nastoupil 1. července 1919.

R. Pohan.

Dekretem okr. šk. r. v Slumpolci ze dne 30. května
1919 čís. 219 ustanoven Rudolf Pohan k substituci učitelky
R. Kozlíkové a výnosem ze dne 30/6. 1919 čís. 35/2
služby koncem roku sprostěm.

Tijí narodil se 20. května 1895 ve Khotavicích, nabyl
 vysvědčení maturitního na reálném gymnasiu v
 Pelhřimově a ustanoven byl výnosem okr. šk. r. v Plum-
 polci ze dne 5. dubna 1919 č. 235 ustanoven výpomoc-
 ným učitelem na ^{přísl.} ob. škole v Klatovské při expos. v ^{Heralci, kde působil do 15. 11. 19} náčes. působil na čtyřtříd. m.
 Podivicích. Dnem 1. června 1919 kproštěn této služby a
 ustanoven substitutem na škole v Klatovské.

VIII.

Návštěva školy.

Počet přídatní vůbec - - -	24.770,
nehaměškaných - - -	21.273, 1; 85,88% (+1,77%),
haměškaných - - -	3.497, 1; 14,12% (-1,15%),
" neomluv. - - -	+ - + (-0,62%)

IX.

Statistický přehled.

Na počátku škol. r. 1918/19 byli 102 žáci: 54 chl., 48 div.,
 ve škol. roce přibýlo - - - - - žáků: 4 " , 2 " ,
 " " " ubýlo - - - - - 11 " = 5 " , 6 " ,
 na konci škol. r. bylo - - - - - 97 " = 53 " , 44 " .
 Všichni žáci byli náboženství říms. katol.

V Jimanově v srpnu 1919.

F. Šaraj,
 správce školy.